

Produktion og natur i harmoni

Af Erling Christoffersen
Avlschef
DLF-TRIFOLIUM A/S

Gyldensteen Gods har en unik beliggenhed ved kysten øst for Bogense på Nordfyn. Der er en enestående natur med 5 km kystlinie, 8 skove, samt strandenge, diger m.m.. For at bevare og udvikle naturen, har man udarbejdet en naturplan, som blandt andet skal forbedre levevilkårene for markvildt som agerhøne og hare.

Ejeren, Frants Bernstorff-Gyldensteen, er ikke meget med i den daglige drift. Han er involveret i en del bestyrelsesarbejde og er blandt andet formand for HedeDanmark og Odense Lufthavn. Administrationen varetages derfor af en direktør, en regnskabschef samt 2 kontordamer.

Morten Kjærgaard styrer landbruget, og han har 6 traktorførere til at hjælpe sig. Desuden er der en person ansat til at tage sig af skov, en plantageleder samt en person, der tager sig af park og udenomsarealer.

Frø er vigtigt

Rødsvingel har i mange år været en fast del af markplanen på Gyldensteen. I de seneste 5 år har der desuden været dyrket almindelig rajgræs, og i 2009 er strandsvingel kommet til. Arealet med rødsvingel Maxima udgør i 2009 100 ha, alm. rajgræs Esguire 70 ha og strandsvingel Tulsa 47 ha.

Afgrodesammensætningen	
Alm. rajgræs	70 ha
Rødsvingel	100 ha
Strandsvingel	47 ha
Løg	217 ha
Hvede	187 ha
Raps	113 ha
Rug	166 ha
Vårbyg	294 ha
Specialafgrøder	47 ha
Æbler	15 ha
Græs m.m.	135 ha
I alt	1391 ha

På Gyldensteen Gods dyrkes græsfrø, løg, specialafgrøder, raps og korn. Et ud af fire løg solgt i Danmark kommer herfra. I 2006 kom også Gyldensteen Golf til og betegnes i dag som en af Danmarks smukkeste golfbaner

Morten Kjærgaard foran løgpakkeriet

Om valget af frøafgrøder fortæller Morten Kjærgaard:

”Vi har haft gode udbytter af rødsvingel i mange år, men på det inddæmmede areal var udbytterne ikke så gode som på de høje arealer. Derfor prøvede vi alm. rajgræs, som tilsyneladende bedre kan klare sig på de lave, lidt kolde inddæmmede arealer. Strandsvingel er helt ny, så tiden må vise, hvordan den klarer sig her hos os.”

Rødsvingel

Denne art bliver overvejende lagt ud i hvede, men i 2009 er der også en mark udlagt i vårbyg.

”Jeg foretrækker hvede som dækafgrøde, da jeg mener, vi høster ca. 200 kg mere pr. ha i første høstår end ved udlæg i vårbyg. Problemer med væselhale kan dog tvinge mig til at udlægge mere i vårbyg,” forklarer Morten.

I hveden sprøjtes i efteråret mod ukrudt med 0,2 l/ha Oxitril + 0,04 DFF.

”Normalt ville jeg gå op på 0,1 l/ha DFF for at få effekt på enårig rapgræs, men i stedet har jeg i år behandlet hveden med udlæg i foråret med 0,08 l/ha Hussar OD, så der også er effekt mod enårig rapgræs.”

Efter hvedehøst afpudses stub straks, og der behandles med Express i efteråret. Spildkorn bekæmpes med Fokus Ultra. Der tildeles 75 kg N i efteråret, og i dette forår er der tildelt 65 kg N pr ha. I foråret er der desuden behandlet med 1,5 l/ha Fokus Ultra + DASH mod grove græsser, samt vækstreguleret med 1,25 l/ha CCC + 0,4 l/ha Moddus.

Sorten er Maxima som sidste år gav 1726 kg/ha.

Alm. rajgræs

Her udlægges man i vårbyg. Både vårbyg og rajgræs sås på 24 cm rækkeafstand

med en Väderstad Rapid med påmonteret frøudstyr.

”Jeg så metoden anvendt for nogle år siden på en af DLF-TRIFOLIUMS markvandringer, og har siden selv anvendt den med succes,” fortæller Morten. ”Sikkerheden i etableringen er stor, ligesom det giver bedre mulighed for bekæmpelse af enårig rapgræs.”

Morten mener ikke, at udbyttet i dæksæden er mindre end ved såning på 12 cm og opfatter heller ikke aksnedknækning som et problem, hvis han bare får høsten i tide.

”Jeg er faktisk gået over til at anvende metoden også ved udlæg af rødsvingel i vinterhvede, selv om det måske ikke er nødvendigt for at få en god etablering,” siger Morten.

Ukrudtsbekæmpelsen i dæksæden sker med 0,1 l/ha DFF tidligt på fugtig jord. Senere følges op med Oxitril, Starane eller Express, evt. sammen med svampesprøjtning. Der er tildelt 148 kg N pr. ha i foråret.

Ukrudtsbekæmpelsen i dette forår er sket med 0,08 l/ha Primus, så tilbage står kun en svampesprøjtning med Folicur og Amistar.

Sorten er Esquire, og udbyttet sidste år var 1628 kg/ha.

Strandsvingel

Sorten Tulsa, der blev udlagt første gang i 2008, etableres på samme måde som rajgræs mht. såning og ukrudtsbekæmpelsen i vårbyg. I dette forår er ukrudtet bekæmpet med en blanding af Primus og Ariane FG. Primera Super bruges mod

Virningen af behandlingen mod grove græsser vurderes sammen med frøavlskonsulent Peter Rasmussen

I år blev der vækstreguleret i rødsvingel den 13. maj

almindelig rapgræs, og der vækstreguleres med CCC og Moddus iblandet svampemiddel.

Frøtørring og opbevaring

Man har etableret en hal med 700 m² gulv, hvor frøet tørres på pansertoppe. Efter tørring bliver frøet lagt op i en højde på 3-4 meter, så det kan opbevares, indtil firmaet skal bruge det. I år, hvor der er 3

Greenkeeper Kenneth Andersen diskuterer klippehøjde med frøavlskonsulenten og frøavleren

Gyldensteen Gods ejes af Frants lensgreve Bernstorff-Gyldensteen. Godset består af 2122 ha, hvoraf 1391 ha er dyrket landbrugsareal. Der er 399 ha med skov, og 336 ha eng, strand og vej. Af det dyrkede areal er ca. 500 ha inddæmmede. Inddæmningen skete i 1870'erne, og i de første næsten 100 år var det inddæmmede areal græsningsarealer for kreaturer. I 1960 blev det inddæmmede areal opdyrket, og er siden drevet som almindelig landbrugsjord.

Det inddæmmede areal er dyndjord, og rimeligt dyrkningsikkert. Grundvandstanden reguleres ved hjælp af pumperne, og i tørre år stoppes pumperne således at afgrøderne sikres vand. Desuden er der vandingstilladelse til specialafgrøderne. Resten af arealet er almindelig god landbrugsjord.

arter til høst, bliver det dog nødvendigt at levere strandsvinglen i høst, mens rajgræs og rødsvingel opbevares.

Specialister i løg

Gyldensteen er kendt for sin løgproduktion, som man har haft i ca. 40 år.

Den største aftager er Dansk Supermarked, men der afsættes også til andre, lige som 25 % af løghøsten eksporteres.

Løgene dyrkes, opbevares, renses og pakkes på Gyldensteen året rundt. Kun i juli måned bruges løg fra New Zealand i stedet for egne løg. 10-15 mand arbejder i produktionen, som er certificeret under ordningen "Global Gab". Certificeringen garanterer ensartethed og sporbarhed over hele verden.

Selve dyrkningen af løg foregår dels på Gyldensteens egne jorder, men også på lejede arealer ved andre landmænd på Nordfyn. Der skal være minimum 5 år mellem løg i sædskiftet, og derfor er det nødvendigt at leje ca. 100 ha ved naboer.

"Vi mærker måske mindre til krisen end så mange andre," siger Morten om det nuværende marked. "Løg er en rimeligt basal fødevarer, som de fleste køber.

Krise eller ej. Dog mærker vi en væsentlig afmatning i afsætningen til Østeuropa. Markedet er desuden presset af en stor produktion i 2008, og derfor er priserne p.t. ikke de bedste."

Andre specialafgrøder

Foruden løg dyrkes selleri på 12 ha, porrer på 13 ha og græskar på 3 ha. Afgrøderne afsættes også til Dansk Supermarked.

Græskarrerne er lidt arbejdskrævende, da de bruges til Halloween. De skal derfor skæres af med håndkraft, ligge på marken et par uger og derefter samles op - også med håndkraft.

Godset dyrker desuden kartofler, der afsættes til "Jørgen" fra KIMS i Sønderød, som laver chips af dem.

Endelig har man også en æbleplantage, hvorfra der fabrikeres egen koldpresset æblesaft samt æblebrændevin.

Golf på Gyldensteen

En af de nye "driftsgrene" på Gyldensteen er golfbanen. Den blev anlagt i 2006, naturligvis med græs fra DLF-TRIFOLIUMS datterselskab, Prodana Seeds.

De 18 huller er anlagt i udkanten af

Bogense og er inspireret af de smukke, skotske linksbaner. Samtidig har man prioriteret, at banen er i harmoni med den omkringliggende natur.

Gyldensteen Golf er designet af golfbanearkitekt Line Mortensen, som har arbejdet med golfbaner i Skotland i mange år. Den betegnes som en af de smukkeste i Danmark og er blevet tildelt både danske og internationale priser.

I forbindelse med banen er der opført 28 ferieboliger, hvoraf halvdelen er solgt. Medlemstallet skulle i løbet af nogle år nå op på ca. 700, og i dag er man nået knap halvvejs. Til det siger Direktør Holger Brodersen:

"Tiderne er ikke med golfbanerne, så vi må tænke kreativt for at få medlemsskaren op. I Danmark er ca. 4 % af befolkningen golfspillere, så derfor tror vi på, at der på Nordfyn er grundlag for at få opfyldt målsætningen på sigt. På lidt kortere sigt arbejder vi målrettet for at skabe en større interesse for spillet blandt lokalbefolkningen."

I det daglige har Greenkeeper Kenneth Andersen ansvaret for pasning og pleje af banen, og han har i sæsonen 4-5 mand ansat til at køre de mange plæneklippere mm.

En tur rundt på banen med Kenneth giver et interessant indblik i de mange problemstillinger, der kan være i forbindelse med pleje af græsset på en golfbane. Og meget er nyt for en frøavlskonsulent!

En af golfbanens kendetegn er de store områder med rødsvingel, som hen på sommeren gerne skulle give hele området en flot, rød farve, når stænglerne vajer i vinden. Men hvordan styrer man lige antallet af stængler? Der skal være nok til at give farveeffekten, men ikke så mange, at golfspillerne ikke kan finde deres bolde!

Besøget på Gyldensteen slutter af i det smukke klubhus, hvor Holger Brodersen byder på en sandwich og smagsprøve på egen æblesaft. Flasken med æblebrændevin nøjes vi dog med at kigge på.

Gyldensteen har 5 km kystlinie bl.a. med udsigt til Æbelø

